

pis o nároku na náhradu škody obsažený v § 1120 obč. zák. a že nevyšlhl vhodně obsah závazku, jež žalobci v kupní smlouvě ze dne 28. srpna 1918 podstoupili. V případě tomto jedná se však o výpověď smlouvy pachtovní. Předpoklady, za kterých dle § 1120 obč. zák. výpověď smlouvy pachtovní dána býti může, nastaly a bylo ustanovení tohoto místa zákona správně použito. Dle tohoto zákona přísluší žalovanému ovšem náhrada škody proti pronajimatelům. Tito však nejsou žalováni a nemůže býti proti nim rozsudek vynesena. Pokud se žalovaný odvolává na ustanovení § 1344 obč. zák. a tvrdí, že žalobci musí dodržeti smlouvu pachtovní, jelikož byla na ně přesumuta povinnost k náhradě škody, podotýká se, že z ustanovení kupní smlouvy ze dne 28. srpna 1918 nevyplývá, že dodržení pachtovní smlouvy jest ono odškodné, jež předchůdci musí plniti. Není zde proto důvodů dovolacích v platnost uvedených a nebylo proto dovolání vyhověno.

Čís. 106.

Při překážce manželství trvalé neschopnosti manžela, plnění manželské povinnosti (60 obč. zák.), nerozeznává zákon mezi absolutní a relativní impotencí a jest lhostejno, zda tato spočívá v tělesné soustavě, nebo ve psychopatickém stavu impotentního manžela.

(Rozh. ze dne 26. března 1919, Rv II 113/19.)

Žaloba, kterou se domáhala žalobkyně, by její manželství bylo prohlášeno neplatným pro překážku trvalé neschopnosti jejího manžela, plnění manželské povinnosti, byla oběma nižšími soudy (krajským soudem v Jihlavě a vrchním zemským soudem v Brně) zamítnuta, poněvadž nálezem a posudkem znalců bylo zjištěno, že žalovaný jest sice povahy poněkud uzavřený a chladný, že však pohlavní jeho ústrojí jest dobře vyvinuto, že v okolí jeho není ničeho, co by překáželo výkonu soulože, a že nelze u něj zjistiti též nervové choroby neb jinaké duševní abnormality, takže tu není objektivních známek, které by nasvědčovaly tomu, že žalovaný není schopen soulože, a vyvracely jeho tvrzení, že s jinými ženami i ještě po uzavření sňatku souložil.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalobkyně, zrušil oba rozsudky nižších soudů a odkázal věc k soudu prvému, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Žaloba opírala se původně o neplatnost manželství z důvodu naprosté (absolutní) neschopnosti žalovaného manžela k tělesné souloži. Průběhem sporu poukázáno bylo též k relativní neschopnosti. Že překážky rázu prv vyznačeného tu není, bylo s dostatek zjištěno. Za to však postrádá se zevrubné vysvětlení ohledně překážky druhé. Manželé sami o tom vůbec slyšení nebyli, ač toho bylo nevyhnutelně třeba, by podklad pro jsoucnost relativní neschopnosti, jmenovitě nepřekonatelná, vzájemná neb jen jednostranná nelibost, svrchovaný odpor, štítění se, ba i hnus a pod., kteréž pocity činí každé souložení již od počátku a navždy nemožným,

zjednán býti mohl. Bez důkladného slyšení obou manželů v tomto směru a zjištění dotyčných okolností nelze vůbec podstatu oné překážky poznati a posouditi, to tím méně, když ani znalci lékaři nepodali úplného a jasného dobrozdání. Tito jen v jediné pro rozhodnutí sporu však nepostačující větě zdají se na takovouto překážku poukazovati. Již z tohoto uvedení jest zjevno, že řízení odvolací, které spokojilo se s řízením v první stolici, stíženo jest dovolacím důvodem neúplnosti, kteráž vada jest způsobila, zametziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře (§ 503 č. 2 c. ř. s.). Jelikož tedy tato není zralou k věcnému rozhodnutí pro dovolací soud a bez nového řízení v první stolici nelze se obejít, slušelo se dle § 510 c. ř. s. rozhodnouti tak, jak nahoře jest uvedeno. Pokud se týče vzpomenuté překážky manželství, sluší s ohledem na současně uplatňovaný dovolací důvod omylného právního posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.) připomenouti toto: Zákon nečiní rozdílu, zdali neschopnost k souložení jest pouze u jednoho z manželů neb u obou, je-li dále tato nemohoucnost naprostá (absolutní) vůči všem osobám dotyčného pohlaví aneb jen vztažná (relativní), která se uplatňuje jen proti určitému manžel, v našem případě jen vůči žalobkyni, konečně, spočívá-li ve fyzické, tělesné soustavě impotentního manžela neb pouze v jeho duševní (psychické) vlastnosti, má-li tedy svou příčinu ve stavu psychopatickém. Ve všech těchto případech jest neschopnost překážkou k dosažení účele manželského spojení v § 44 obč. zák. vzpomenutého, což stačí k odůvodnění neplatnosti manželství. Okolnost, že neschopnost v § 60 obč. zák. uvedená označena jest tam v marginální rubrice jako nedostatek fyzické schopnosti, nevadí použití tohoto zákonného ustanovení na psychopatický stav této neschopnosti za základ sloužící; neboť toto označení bylo zvoleno jen proto, aby vyjádřena byla protiva k nedostatku mravní schopnosti uvedenému v §§ 61—68 cit. zák. Tím označeny jsou překážky, které staví se na odpor fyzickému, k rozmnožení lidstva směřujícímu účelu manželství a které mají svůj původ v přirozené povaze a v ústrojí jednoho z obou manželů, odlišující se jako protivy oněch mravnímu oboru příslušejících vlastností manželů, které brání ethickým účelům manželského spojení. Konečně se připomíná, že bude při novém rozhodování též uvážiti, zdali v našem případě se vyžaduje jednorozhodnutí v § 101 obč. zák. vzpomenuté či nikoliv.

Čís. 107.

Min. nař. ze dne 17. prosince 1918, o ochraně nájemníků, čís. 83 Sb. z. a n. (§ 7 č. 5).

Výpověď z důvodu, že pronajimatelka, manželka lékaře, potřebuje výpovědního bytu k tomu, aby manžel, vrátivší se ze služby válečné, postoupila ordinační místnosti, které po dobu jeho nepřítomnosti obývala. — Ochrana nájemníků nesahá tak daleko, by činila bezúčinným výpovědní právo podle § 7 č. 5 pouze proto, že si pronajimatel může nalézt v cizím domě byt. — I značná ujma, plynoucí z ponechání nájemní smlouvy v platnosti pro manžela pronajimatelky, může býti ujmou po rozumu § 7 č. 5.

(Rozh. ze dne 26. března 1919, Rv II 132/19.)

Manželka lékaře, který, vrátiv se ze služby vojenské, chtěl ve svých dřívějších ordinačních místnostech, nacházejících se v domě jí vlastním,